

Vieno tyrimo istorija: Kauno Eljaševų šeimos dokumentų kolekcija

Julijana Andriejauskienė

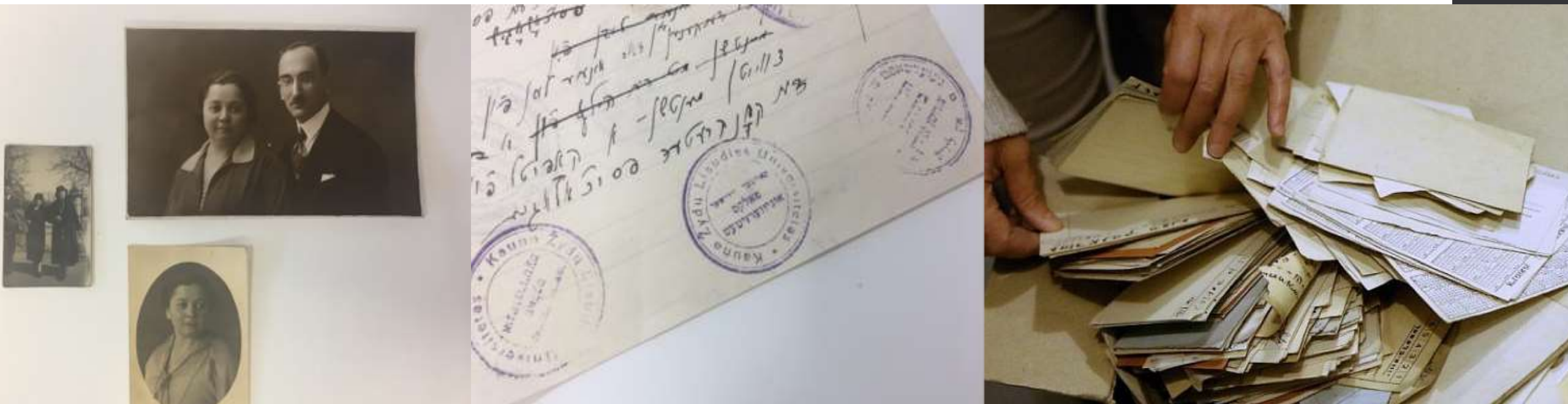
2022 m. balandžio 25 d.

Istorinio tyrimo etapai:

- Idėjos, temos, tiriamo klausimo identifikavimas.
- Pagrindinės istoriografijos apžvalga. Susipažinimas su istoriografija, diskusijomis, susijusiomis su tyrimo tema.
- Tyrimo idėjos ir uždavinių patikslinimas.
- Internetiniai ištekliai. Pirminių ir antrinių šaltinių identifikavimas ir jų „prakalbinimas“.
- Tyrimo rezultatų sklaida.

Istoriniai šaltiniai:

- Pirminiai šaltiniai yra atsiradę toje praeityje, kurią jie aprašo, liudija, t. y. tie šaltiniai yra tiesioginiai aprašomų įvykių liudininkai.
- Antriniai šaltiniai yra tarsi ataskaitos apie praeitį, sudarytos tų žmonių, kurie gyveno po aprašomų įvykių. Jie perėmė informaciją iš kitų šaltinių, ir nebūtinai pirminių.

Kalbos barjeras?

ז	ו	ה	ד	ג	ב	א	א
מ	ל	ך	נ	ט	י	צ	כ
ף	ש	פ	ע	ס	ז	ח	ס
ת	ת	ש	ש	ר	ק	ץ	א

<https://www.yiddishbookcenter.org/>

Yiddish Alphabet Video

In this video, you'll see Yiddish letters in both print and cursive forms, with accompanying audio that provides the names of the letters and the sounds they make.

Things to keep in mind as you watch the video:

- The Yiddish alphabet is written from right to left.
- The cursive form of a letter is sometimes quite different from its print form. You will learn to read the print letters and both read and write the cursive letters. As you learn to write in cursive, follow the motions in the video to form the letters correctly.
- Five of the letters have a different form when they appear at the end of a word. (For example, *langer khof* - ך - appears only at the end of a word, whereas *khof* - כ - appears anywhere else.)
- There are six letters (׀, ׁ, ׂ, ׃, ׄ, ׅ) that appear only in words deriving from Hebrew and Aramaic. Each of these letters has the same sound as another letter in the alphabet.
- The vowels ן and ם, as well as the diphthongs (vowel combinations) ןׁ, ןׂ, and ן׃ cannot appear at the beginning of a word. They are always preceded by a *shumer alef* (א) at the beginning of a word.

Duolingo
Online kursai
Jidiš ir hebrajų kalbų
vasaros kursai

KAUNO ŽYDŲ
LIAUDIES UNIVERSITETAS
Kęstučio g-vė 52
Tel. _____
Nr. _____
Kaunas, 1925 m.

Handwritten text in Hebrew script, including a date "1925" and a number "26".

KAUNO ŽYDŲ
LIAUDIES UNIVERSITETAS
Kęstučio g-vė 52.
Tel. _____
Nr. _____

Handwritten notes in Hebrew script, including a date "1925" and a number "26".

KAUNO ŽYDŲ
LIAUDIES UNIVERSITETAS
Kęstučio g-vė 52

KAUNO ŽYDŲ
LIAUDIES UNIVERSITETAS
Kęstučio g-vė 52

19. IX. 25.

Sehr geehrter Herr Löwe!

Vor meiner Abreise nach Japan liegt es mir sehr am Herzen, Sie auf die Wichtigkeit der Universitätskurse in Kauno für das geistige Leben der gesamten Ostjuden hinzuweisen. Ich bitte Sie inständig der dortigen Bibliothek, die unter großer Schwierigkeit zu schaffen ist, Ihren Beistand zu leihen. Es mag dort rasche etwas geschaffen werden. Die Leute verdienen jeden Beistand.

Se grüßt Sie herzlich.

Ihr
ges: A. Hirsfeld.

Internetiniai ištekliai:

Lietuvos:

- <https://eais-pub.archyvai.lt/eais/faces/pages/forms/search/F3001.jspx>
- <https://www.epaveldas.lt/vbspi/biSerial.do?biRecordId=9371>
- <https://ibiblioteka.lt/metis/>

Užsienio:

- <http://yivoarchives.org/>
- https://search.cjh.org/primo-explore/search?search_scope=YIVO&vid=beta&lang=en_US&offset=0
- <https://www.jewishgen.org/>
- <https://www.jewishgen.org/>

APZVALGA

Tryskintu kaina 20 centų

„Ta sėkmingai „Apzvalga“ išleista be jokių sutarimų, ta išskirtine puse laisvė ir aršus žvilgsnis.
Ivanas L. Japas“

2 Nr.
Pirmadienį savaitė.

Redakcija ir spausdintuvai: Vilnius, Prūsaičių g. 3. Tel. Nr. 241. Išėjimo dienos: pirmadienis, ketvirtadienis, šeštadienis. Išėjimo laikas: 12.30. Tiražas: 1000 egzempliorių. Už prenumeraciją: Vilnius, Prūsaičių g. 3.

Vilnius, 1923 m. birželio 30 d.

Jau laikas

Kaip gali būti

pagerinti lietuvių-žydų santykiai

(Parengėjas: dr. „Lietuviai Lietuvoje“ tarybos narys B. Gaidamavičius)

Deve šitai yra sena, žina jau gyvūnai ir žvėrių gausa. Žinoma, ji pati pati. Mūsų tautos, kaip ir visos kitos, turi savo istoriją, savo kultūrą, savo dvasią. Mūsų tautos istorija yra pilna kovų, kovų už laisvę, kovų už tautos gerbę. Mūsų tautos dvasia yra pilna drąsos, pilna sąjūdo. Mūsų tautos dvasia yra pilna meilės, pilna sąjūdo.

„Lietuviai Lietuvoje“ taryba, kaip ir visos kitos, turi savo istoriją, savo kultūrą, savo dvasią. Mūsų tautos istorija yra pilna kovų, kovų už laisvę, kovų už tautos gerbę. Mūsų tautos dvasia yra pilna drąsos, pilna sąjūdo. Mūsų tautos dvasia yra pilna meilės, pilna sąjūdo.

„Lietuviai Lietuvoje“ taryba, kaip ir visos kitos, turi savo istoriją, savo kultūrą, savo dvasią. Mūsų tautos istorija yra pilna kovų, kovų už laisvę, kovų už tautos gerbę. Mūsų tautos dvasia yra pilna drąsos, pilna sąjūdo. Mūsų tautos dvasia yra pilna meilės, pilna sąjūdo.

„Lietuviai Lietuvoje“ taryba, kaip ir visos kitos, turi savo istoriją, savo kultūrą, savo dvasią. Mūsų tautos istorija yra pilna kovų, kovų už laisvę, kovų už tautos gerbę. Mūsų tautos dvasia yra pilna drąsos, pilna sąjūdo. Mūsų tautos dvasia yra pilna meilės, pilna sąjūdo.

„Lietuviai Lietuvoje“ taryba, kaip ir visos kitos, turi savo istoriją, savo kultūrą, savo dvasią. Mūsų tautos istorija yra pilna kovų, kovų už laisvę, kovų už tautos gerbę. Mūsų tautos dvasia yra pilna drąsos, pilna sąjūdo. Mūsų tautos dvasia yra pilna meilės, pilna sąjūdo.

„Lietuviai Lietuvoje“ taryba, kaip ir visos kitos, turi savo istoriją, savo kultūrą, savo dvasią. Mūsų tautos istorija yra pilna kovų, kovų už laisvę, kovų už tautos gerbę. Mūsų tautos dvasia yra pilna drąsos, pilna sąjūdo. Mūsų tautos dvasia yra pilna meilės, pilna sąjūdo.

„Lietuviai Lietuvoje“ taryba, kaip ir visos kitos, turi savo istoriją, savo kultūrą, savo dvasią. Mūsų tautos istorija yra pilna kovų, kovų už laisvę, kovų už tautos gerbę. Mūsų tautos dvasia yra pilna drąsos, pilna sąjūdo. Mūsų tautos dvasia yra pilna meilės, pilna sąjūdo.

„Lietuviai Lietuvoje“ taryba, kaip ir visos kitos, turi savo istoriją, savo kultūrą, savo dvasią. Mūsų tautos istorija yra pilna kovų, kovų už laisvę, kovų už tautos gerbę. Mūsų tautos dvasia yra pilna drąsos, pilna sąjūdo. Mūsų tautos dvasia yra pilna meilės, pilna sąjūdo.

„Lietuviai Lietuvoje“ taryba, kaip ir visos kitos, turi savo istoriją, savo kultūrą, savo dvasią. Mūsų tautos istorija yra pilna kovų, kovų už laisvę, kovų už tautos gerbę. Mūsų tautos dvasia yra pilna drąsos, pilna sąjūdo. Mūsų tautos dvasia yra pilna meilės, pilna sąjūdo.

„Lietuviai Lietuvoje“ taryba, kaip ir visos kitos, turi savo istoriją, savo kultūrą, savo dvasią. Mūsų tautos istorija yra pilna kovų, kovų už laisvę, kovų už tautos gerbę. Mūsų tautos dvasia yra pilna drąsos, pilna sąjūdo. Mūsų tautos dvasia yra pilna meilės, pilna sąjūdo.

„Lietuviai Lietuvoje“ taryba, kaip ir visos kitos, turi savo istoriją, savo kultūrą, savo dvasią. Mūsų tautos istorija yra pilna kovų, kovų už laisvę, kovų už tautos gerbę. Mūsų tautos dvasia yra pilna drąsos, pilna sąjūdo. Mūsų tautos dvasia yra pilna meilės, pilna sąjūdo.

„Lietuviai Lietuvoje“ taryba, kaip ir visos kitos, turi savo istoriją, savo kultūrą, savo dvasią. Mūsų tautos istorija yra pilna kovų, kovų už laisvę, kovų už tautos gerbę. Mūsų tautos dvasia yra pilna drąsos, pilna sąjūdo. Mūsų tautos dvasia yra pilna meilės, pilna sąjūdo.

<https://lcdl.library.cofc.edu/lcdl/catalog/lcdl:65477>

Archyvai:

Lietuvos valstybės istorijos archyvas

Lietuvos centrinis valstybės archyvas

Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka

Lietuvos mokslų akademijos Vrublevskių biblioteka

Vilniaus Gaono žydų istorijos muziejus

Rezultatų sklaida ir grįžtamasis ryšys

LIETUVOS ISTORIJS METRAŠTIS. 2020/2. VILNIUS, 2020. P. 113–123. ISSN 0202–3342
THE YEAR-BOOK OF LITHUANIAN HISTORY. 2020/2. <https://doi.org/10.33918/25386549-202002005>

JULIJANA ANDRIEJAUSKIENĖ

Lietuvos istorijos institutas

ESTERA ELJAŠEVAITĖ IR ŽYDŲ LIAUDIES UNIVERSITETO IDĖJA TARPUKARIO KAUNE

ANOTACIJA. Pagrindine atspirtimi ir medžiaga šiam straipsniui tapo iki šiol netyrinėti dokumentai, saugomi Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos Judaikos fonde, priklausę Esteros Eljaševaitės-Veisbartienės (1878–1941) asmeninių dokumentų kolekcijai. Straipsnyje pristatoma menkai žinomos E. Eljaševaitės biografija, plačiau aptariamas jos mėginimas plėsti alternatyvų pasaulietinį žydų švietimą tarpukario Lietuvoje ir lavinti Kauno miesto žydų bendruomenę XX a. trečiajame dešimtmetyje. Pirminiai šaltiniai leidžia naujai įvertinti žydų neformaliojo švietimo įstaigų kūrimąsi tarpukario Lietuvoje ir kultūrinio veikimo kontekstą bei aplinkybes.

RAKTINIAI ŽODŽIAI: Estera Eljaševaitė, Kaunas, liaudies universitetas, žydų švietimas, tarpukaris.

MO muziejaus paroda „Vilnius-Kaunas: nuversti kalnus”

